

Změny v právních předpisech v oblasti normotvorby obcí

Mgr. Jakub Joklík, vedoucí oddělení metodiky dozoru

Okruhy prezentace

- **Nová odpadová legislativa**
 - **Místní poplatky za komunální odpad**
 - **Obecní systém odpadového hospodářství**
- **Daň z nemovitých věcí (místní koeficient)**
- **Evidence trvale označených psů a jejich chovatelů**

Nová odpadová legislativa

—

Místní poplatky za komunální odpad

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Odbor veřejné správy,
dozoru a kontroly

Nová odpadová legislativa

- **Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech;**
- **Zákon č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností;**
- **Zákon č. 543/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností.**
 - Součástí je i novela zákona o místních poplatcích
- **Účinnost nové odpadové legislativy k 1. 1. 2021.**

Legislativní stav do 31. 12. 2020

- **Místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,**
 - § 10b zákona o místních poplatcích
- **Poplatek za komunální odpad**
 - § 17a zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů
- **Smluvní úhrada za komunální odpad**
 - § 17 odst. 6 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů
- **Právní úprava zpoplatnění byla upravena ve dvou právních předpisech podléhající různým režimům.**

Legislativní stav od 1. 1. 2021

- **Právní úprava zpoplatnění sjednocena v zákoně o místních poplatcích**
 - Zavedeny dva nové poplatky za komunální odpad;
 - Vždy se jedná o charakter místního poplatku;
 - Smluvní úhrada byla bez náhrady vypuštěna.
- **Poplatky za komunální odpad jsou:**
 - **Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství (§ 10e a nás.)**
(náhrada za místní poplatek dle § 10b zákona o místních poplatcích)
 - **Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci (§ 10i a násl.)**
(„náhrada“ za poplatek dle § 17a „starého“ zákona o odpadech)

Dle názoru Ministerstva vnitra nemůže obec jinou úhradu za odpad vybírat.

Přechodná ustanovení

Vztah nových a „starých“ poplatků

- **Přechodná ustanovení umožňují obci v roce 2021 zpoplatňovat dle „staré“ právní úpravy (účinné k 1. 1. 2021).**
- **Místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů**
 - Obce mohou vybírat v roce 2021 tento místní poplatek na základě OZV účinné k 1. 1. 2021.
- **Poplatek za komunální odpad**
 - Obce mohou vybírat v roce 2021 tento poplatek na základě OZV účinné k 1. 1. 2021.
- **Smluvní úhrada za komunální odpad**
 - Obce mohou vybírat v roce 2021 tuto úhradu na základě smluv, pokud tuto úhradu vybíraly před 1. 1. 2021.

Přechodná ustanovení

Vztah nových a „starých“ poplatků

- Poplatky dle „staré“ právní úpravy nelze v zásadě od 1. 1. 2021 měnit.
- Během roku 2021 nemůže obec přejít ze „starého“ poplatku (případně smluvní úhrady) na nový poplatek – tento postup výslovně zakazuje přechodné ustanovení.
- Pokud obec nenovelizovala ke konci roku stávající místní poplatek dle § 10b zákona o místních poplatcích nebo poplatek dle § 17a starého zákona o odpadech; nemůže již v zásadě tento poplatek pro rok 2021 modifikovat (typicky zvýšení sazby); nemůže ani zavést poplatky dle nové právní úpravy (viz předchozí bod).

Některé aspekty při zavádění nových poplatků za komunální odpad

- Obec může pro své území zavést pouze jeden z poplatků.
- Poplatky jsou ročního charakteru, tzn. že obec by jej měla zavést (případně měnit) výhradně s účinností k 1. 1.
- Zákon uvádí vždy maximální výši sazby, přičemž obec může takovouto sazbu stanovit i s ohledem na celkové náklady odpadového hospodářství v obci; obec tak může do poplatku promítnout i náklady např. na tříděný odpad. Obec je limitována „pouze“ maximální výší zákonné sazby.

Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství

- Konstrukce poplatku vychází ze stávajícího místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů dle § 10b.
- Jedná se o poplatek za samotnou existenci systému nakládání s komunálním odpadem v obci, tj. nezohledňuje se reálná produkce odpadu.
- Jednoduchá správa poplatku.

Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství

- Poplatník

- fyzická osoba přihlášená v obci nebo
- vlastník nemovité věci zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, ve které není přihlášená žádná fyzická osoba a která je umístěna na území obce.

Oproti stávajícímu místnímu poplatku dle § 10b zákona o místních poplatcích se jedná o vlastníky, tj. o fyzické i právnícké osoby (rozšíření okruhu poplatníků).

- Sazba poplatku

- sazba poplatku činí nejvýše 1 200 Kč
- stanovení sazby je čistě v uvážení zastupitelstva obce
- **není nutné provádět žádné rozúčtování nákladů**

Problematické oblasti

Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství

➤ Různá sazba pro „místní“ a pro „rekreanty“

- Nelze bez dalšího stanovit různou sazbu poplatku pro celé kategorie (podkategorie) poplatníků, neboť tím dle názoru Ministerstva vnitra dochází k nabourání konstrukce poplatku.
- Příklad
 - Nelze poskytnout „automatickou“ úlevu osobám přihlášeným v obci
 - *Jedná se o plošné poskytnutí úlevy celé kategorii poplatníků*
 - Lze stanovit osvobození od poplatku pro osoby vlastníci příslušnou nemovitost zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, pokud tento objekt není užíván
 - *Nejedná se o plošné osvobození, neboť je zde podmínka „neužívání“ objektu*

Problematické oblasti

Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství

➤ Osvobození cizinců

- Nelze stanovit osvobození z důvodu potencionální nevymahtelnosti poplatku; na tyto případy ostatně pamatuje přímo daňový řád.

➤ Osvobození/úleva pouze pro osoby s „trvalým“ pobytem; opomíjí se jiné druhy pobytu (zejména přechodný pobyt občanů EU)

- Opomíjení jiného druhu pobytu vede k nerovnému zacházení mezi občany ČR a občany EU

Osvobození (úleva) od poplatku musí mít vždy návaznost na předmět poplatku nebo specifické postavení poplatníka, které má vliv na jeho vztah k poplatkové povinnosti.

Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci

- Konstrukce poplatku vychází ze skutečného množství vyprodukovaného odpadu.
- Poplatník
 - fyzická osoba, která má v nemovité věci bydliště, nebo
 - vlastník nemovité věci, ve které nemá bydliště žádná fyzická osoba
- Plátce
 - společenství vlastníků jednotek, pokud pro dům vzniklo, nebo
 - vlastník nemovité věci v ostatních případech.
- Předmět poplatku
 - odkládání směsného komunálního odpadu z jednotlivé nemovité věci zahrnující
 - byt,
 - rodinný dům nebo
 - stavbu pro rodinnou rekreaci

Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci

- Základ poplatku

- Zákon nabízí 3 dílčí základy, obec si musí vybrat vždy pouze jeden

- 1) hmotnost odpadu odloženého z nemovité věci v kilogramech připadajícího na poplatníka,
- 2) objem odpadu odloženého z nemovité věci v litrech připadajícího na poplatníka, nebo
- 3) kapacita soustředovacích prostředků pro nemovitou věc na odpad v litrech připadající na poplatníka

- Sazba poplatku

- Sazba poplatku činí nejvýše

- 6 Kč za kg, pokud je základem hmotnost odpadu,
 - 1 Kč za l, pokud je základem objem odpadu nebo kapacita soustředovacích prostředků.

Problematické oblasti

Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci

- **Stanovení sazby poplatku v návaznosti na frekvenci svozu a obsah sběrných nádob**
 - Sazba poplatku musí být stanovena tak, aby bylo zajištěno rovné postavení poplatníků, tj. jednotně bez ohledu na velikost sběrné nádoby či frekvenci svozu.
- **Placení poplatku „předem“, tj. v průběhu kalendářního roku**
 - Pokud je stanoven základ poplatku podle objemu odloženého odpadu nebo podle hmotnosti odloženého odpadu, tak je možné platební výměr vydat až po ukončení celého poplatkového období (tj. následující kalendářní rok); zákon neumožňuje vydávat platební výměry v průběhu roku (byť i jen za část roku).
 - Pokud je stanoven základ poplatku podle kapacity soustředovacích prostředků, lze v takovém případě připustit stanovení dřívější odvedení poplatku plátcem, ne však dříve, než po uplynutí příslušného období, za které se poplatek odvádí.
- **Stanovení minimálního dílčího základu poplatku diferencovaně pro poplatníky bydlící v typově různých nemovitých věcech**
 - Vždy musí být stanovena jednotná sazba poplatku, tj. nelze stanovit odlišnou sazbu např. pro odpad produkovaný v bytě a v chatě.

Problematické oblasti

Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci

- **Stanovení obecního systému odpadového hospodářství v obci (určení konkrétních sběrných nádob a jejich objemu) v návaznosti na zpoplatnění**
 - Obec mi obecní systém odpadového hospodářství měla stanovit tak, aby měl plátce (poplatník) možnost si vybrat kapacitu soustředovacího prostředku, který bude nejlépe odpovídat jeho potřebám, tj. množství předpokládaného produkovaného odpadu, a to ve vazbě na obcí nabízenou četnost svozu.
 - Pokud obec zavede minimální dílčí základ, měl by její systém odpadové hospodářství reálně umožňovat plátcovi (poplatníkovi) využití takovéto varianty; při stanovení minimálního dílčího základu 60l by tak měl mít plátce (poplatník) využít i variantu svozu 60 l na měsíc (např. formou pytlového sběru).
 - V případě, že obec nebude schopná nabídnout různou kapacitu soustředovacích prostředků ani variabilitu ve svozu směsného komunálního odpadu, a přesto by zavedla místní poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci na základě kapacity soustředovacích prostředků, nebude naplněn základní princip tohoto poplatku, neboť nebude zohledněna skutečná produkce odpadu. Obec musí řádně zvážit své možnosti, a na základě toho kritéria se rozhodnout pro zavedení toho kterého místního poplatku za komunální odpad.

Nová odpadová legislativa

—

Obecní systém odpadového hospodářství

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Odbor veřejné správy,
dozoru a kontroly

Nový zákon o odpadech

- **Nový zákon o odpadech nemění roli obcí při nakládání s komunálním odpadem**
- **Obce nadále**
 - plní u komunálního odpadu roli jeho **původce**
 - je povinna **přebrat veškerý komunální odpad** vznikající na jejím území při činnosti nepodnikajících fyzických osob (*s určitou výjimkou*)
 - je povinna **určit místa pro oddělené soustředování komunálního odpadu**, a to alespoň nebezpečného odpadu, papíru, plastů, skla, kovů, biologického odpadu, jedlých olejů a tuků a od 1. ledna 2025 rovněž textilu
- **Obecní systém může obec nastavit obecně závaznou vyhláškou**

Obecní systém odpadového hospodářství

- Obecní systém může obec nastavit obecně závaznou vyhláškou
- Pokud tak obec nastaví obecní systém OZV, může touto vyhláškou zároveň určit i místa, ve kterých bude v rámci obecního systému přebírat
 - **stavební a demoliční odpad** vznikající na území obce při činnosti nepodnikajících fyzických osob,
 - **movité věci** v rámci předcházení vzniku odpadu,
 - **výrobky s ukončenou životností** v případě, pokud je přebírá v rámci služby pro výrobce podle zákona o výrobcích s ukončenou životností,
 - rostlinné zbytky z údržby zeleně, zahrad a domácností ke zpracování na kompost v rámci **komunitního kompostování**,
 - **komunální odpad** vznikající na území obce při činnosti právnických a podnikajících fyzických osob, kteří se do obecního systému na základě písemné smlouvy zapojují.
- **Výše uvedené může obec upravit za podmínky, že obecní systém odpadového hospodářství stanovila obecně závaznou vyhláškou.**

Zapojení právnických a podnikajících fyzických osob do obecního systému

- Pokud obec umožní zapojení právnických a podnikajících fyzických osob, **musí v obecně závazné vyhlášce nově stanovit:**
 - **místa**, ve kterých bude v rámci obecního systému přebírat komunální odpad,
 - **druhy odpadu**, které může právnická nebo podnikající fyzická osoba předávat do obecního systému,
 - **způsob určení výše úhrady** za zapojení do obecního systému,
 - **způsob výběru úhrady**.

Shrnutí k obecnímu systému

- Obecní systém odpadového hospodářství nemusí obec stanovit obecně závaznou vyhláškou; nastavení obecního systému formou obecně závazné vyhlášky však obci umožňuje upravit širší okruh problematik.
- Pokud obec zapojuje do obecního systému právnické a podnikající fyzické osoby, musí stanovit „rámcové podmínky“ jejich zapojení.
- Při stanovení obecního systému doporučujeme využít vzor příslušní obecně závazné vyhlášky

Daň z nemovitých věcí

—

Místní koeficient

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Odbor veřejné správy,
dozoru a kontroly

Daň z nemovitých věcí

Nová úprava místního koeficientu

- Dle § 12 zákona o dani z nemovitých věcí ve znění do 31. 12. 2020:
Obec může obecně závaznou vyhláškou pro všechny nemovité věci na území celé obce stanovit jeden místní koeficient ve výši 2, 3, 4 nebo 5. Tímto koeficientem se vynásobí daň poplatníka za jednotlivé druhy pozemků, zdanitelných staveb nebo zdanitelných jednotek, popřípadě jejich souhrny, s výjimkou pozemků uvedených v § 5 odst. 1.
- Dle § 12 zákona o dani z nemovitých věcí ve znění **od 1. 1. 2021**:
*Obec může obecně závaznou vyhláškou pro všechny nemovité věci na území celé obce **nebo pro všechny nemovité věci na území jednotlivé části obce** stanovit jeden místní koeficient ve výši **v rozmezí 1,1 až 5, přičemž koeficient musí být stanoven s přesností na jedno desetinné místo.** Tímto koeficientem se vynásobí daň poplatníka za jednotlivé druhy pozemků, zdanitelných staveb nebo zdanitelných jednotek, popřípadě jejich souhrny, s výjimkou pozemků uvedených v § 5 odst. 1.*

Místní koeficient

- **Místní koeficient lze nově stanovit i jen pro část obce**
- **Koeficient lze nově stanovit s přesností na jedno desetinné místo**
- **„Částí obce“ lze rozumět:**
 - katastrální území nebo
 - i jinou část obce jednoznačným a nezaměnitelným způsobem vymezenou
- Příslušná obecně závazná vyhláška musí nabýt platnosti nejpozději do 1. října předchozího zdaňovacího období a účinnosti nejpozději do 1. ledna následujícího zdaňovacího období

Stanovení koeficientu pouze pro část obce

Důvody a podmínky

- Obec by měla mít objektivní a racionální zdůvodnění, proč pro určitou část obce stanovuje příslušný koeficient (zákaz diskriminace)
- Příslušná část obce by měla být vymezena co nejpřesněji
- Generální finanční ředitelství vydalo pro obce doporučení při stanovování místního koeficientu pro část obce:

<https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-nemovitych-veci/informace-stanoviska-a-sdeleni/2021/Doporuceni-pro-obce-vydavani-vyhlassek-s-koeficienty-pro-vypocet-DNV-11507>

Evidence trvale označených psů **a jejich chovatelů**

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Odbor veřejné správy,
dozoru a kontroly

Zákon na ochranu zvířat proti týrání

Právní úprava § 13b – proměny v čase

➤ **Právní úprava do 31. 1. 2021**

Obec může obecně závaznou vyhláškou stanovit chovatelům povinnost nechat trvale označit psy, kteří dosud označení nejsou, osobou odborně způsobilou k výkonu této odborné veterinární činnosti podle veterinárního zákona, a to prostředky, které způsobují při aplikaci jen mírnou nebo přechodnou bolest, zejména tetováním nebo identifikací čipem. Obec může obecně závaznou vyhláškou stanovit povinnost přihlásit psy do evidence a upravit náležitosti a způsob vedení evidence označených psů a jejich chovatelů.

➤ **Právní úprava od 1. 2. 2021 do 31. 12. 2021**

Obec může obecně závaznou vyhláškou stanovit povinnost chovatelům povinnost přihlásit trvale označené psy, zejména psy označené čipem, a upravit náležitosti a způsob vedení evidence označených psů a jejich chovatelů.

➤ **Právní úprava od 1. 1. 2022**

**Obce již nebudou zmocněny k vydání příslušné obecně závazné vyhlášky
(zánik zákonného zmocnění)**

Evidence trvale označených psů

- Již od 1. 1. 2020 stanovil veterinární zákon povinné trvalé označování psů („čipování“); od 1. 1. 2020 do 31. 1. 2021 tak zde byla duplicitní úprava veterinárního zákona a zákonného zmocnění pro obce nechat psa povinně trvale označit.
- Od 1. 2. 2021 byla duplicitní úprava odstraněna a obce jsou toliko zmocněny k zavedení evidence trvale označených psů.
- Od 1. 1. 2022 zákonné zmocnění zrušeno zcela, neboť příslušnou evidenci povede Ústřední veterinární správa Státní veterinární správy (§ 4 odst. 7 veterinárního zákona).
- **Obec je tak povinna zrušit příslušnou obecně závaznou vyhlášku k 31. 12. 2021.**

Metodická pomoc Ministerstva vnitra

Vzorové OZV včetně metodiky jsou dostupné na:

<http://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim-pro-vydavani-obecne-zavaznych-vyhlasek.aspx>

Při vydání nové obecně závazné vyhlášky obcím doporučuje využívat vzory Ministerstva vnitra – snižuje se tím riziko vydání nezákonné OZV.

Ministerstvo vnitra poskytuje obcím konzultace k tvorbě OZV a nabízí možnost posouzení návrhu OZV před projednáním v zastupitelstvu obce.

S případnou metodickou pomocí při tvorbě OZV se lze obrátit na územní oddělení dozoru v jednotlivých krajích.

Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra

Náměstí Hrdinů 3

140 21 Praha 4

Telefon: 974 816 411
974 816 429

Fax: 974 816 816

E-mail: odbordk@mvcz.cz

Web: www.mvcz.cz/odk

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Odbor veřejné správy,
dozoru a kontroly